

Post-scriptum bij een dramaprijs

De ongeopende enveloppe van de Vlaamse toneelschrijver

Aan de bestaande kleine toneelprijzen voegde de Centrale van het Brussels Amateurtoneel een Dramaprijs toe. Uit de 70 inzendingen werden vijf stukken bekroond. Eén daarvan is Louis Quatorze een autopsie dat hierbij afgedrukt wordt. Maar vooraf nog een stuk of wat bedenkingen bij de toneel-schrijfkunst, de dramapolitiek, het amateur-toneel en het begrip speelbaarheid.

Vlaamse toneelauteurs klagen graag : hun ingezonden werk blijft op de bureaus van de dramaturgen liggen, terwijl deze grensganger spelen op zoek naar buitenlands auteurssucces. Het Vlaamse theater is niet geïnteresseerd in eigen schrijftalent : men wil liever geen risico's lopen en pluist in de verzamelde kritieken van *Theatre Records*, *Theater Heute* en co. na wat elders succes heeft, wat -met de nodige vertraging- nagespeeld wordt. Of men zweert klassiek en klampt Claus aan voor een nieuwe vertaling, zodat zelfs onze enige erkende toneelauteur niet meer aan toneel toekomt. De toneelauteurs voelen zich miskend, vergeten, opzij gezet. De Vereniging voor Vlaamse Toneelauteurs (VVT) b.v. zwiëpt in haar jongste brochure met een rode kaart naar het Vlaams Theaterjaarboek : ze komt er niet meer in voor ; de Vlaamse creaties, al zijn het er maar een paar, staan niet in het Jaarboek vermeld.

Binnenkomende post

Dat ze maar eens goede stukken schrijven op het niveau van de Strauszen en Bernhards. Maar zo werkt het natuurlijk niet. Men weet wat er elders gebeurt. Drie voorbeelden. Jaarlijks wordt de Müllheimer Dramatikerpreis aan een Duitstalige creatie toegekend: een selectie-commissie kiest uit het grote Duitse creatie-aanbod een zevental produkties die in Mülheim uitgenodigd worden en door een jury en publiek beoordeeld worden. De becroonde auteur is 12.000 DM rijker. Maatschappij Discordia bestelde voor het seizoen 88-89 ineens vier stukken bij Nederlandse schrijvers (Wanda Reisel, Judith Herzberg, Albert Blitz, Ischa Meijer). Honorering en opvoe-

ring verzekerd. Vanaf '89 is er op initiatief van het Holland Festival de Toneelschrijfprijs in het leven geroepen : een jury (Eric Antonis, Pauline Mol, Klaas Tindemans) beoordeelt de nieuwe Nederlandstalige stukken van het afgelopen seizoen en bekroont een auteur. Prijskaartje : 20.000 florijnen. Gelukkig ontfermen onze bureaus zich ook over de beklagenswaardige Vlaamse auteurs zodat, in analogie met de Ako-prijs en het Theaterfestival, ook Koeck, Christiaens, De Volder, De Pauw e.a. kans maken op noordergeld.

Daarmee vergeleken is het Vlaamse initiatief dun. De overheid voert nu wel -na een jarenlang beleid van eretekens en symbolische prijzen- een meer stimulerende en ingrijpende politiek gericht op de creatie van Vlaams werk (zie *Etcetera* nr 25 : 52-53). Maar het professionele theater blijft onverschillig omspringen met de binnenkomende post. In de amateursector daarentegen is de inbreng van de eigen dramaturgie onverminderd groot. In de lijst van nieuwe creaties, die de VVT dan maar zelf publiceert, is het overgrote deel van de opgenomen stukken afkomstig uit de bloeiende amateursector. Daar bestaat ook een traditie van kleine prijzen (Frans Cools, Sabam, Almo, e.a.) die de inbreng van de Vlaamse auteurs in het (amateur) theater wil verhogen. Daar heeft zich nu een prijs aan toegevoegd : in november 1988 schreef de Centrale voor het Brussels Amateurtoneel de Prijsvraag Drama uit voor eenakters-alle genres, als het maar geen bewerkingen of vertalingen zijn. De vijf winnende stukken (elk 20 000fr.) zullen in een volgende wedstrijd door minstens twee amateurgezelschappen opgevoerd worden. Het zal blijken of deze opvoe-

ringen als beloning voor de auteur of als test voor de jury (waarvan ondergetekenden deel uitmaakten) moeten beschouwd worden.

Dat toneelschrijvers ondanks hun klachten nog veel schrijven, blijkt uit het aantal inzendingen : 70 nieuwe teksten van alle genres (het amateurtoneel rekent nog met genres, genre satirisch blijspel 4 heren - 3 dames) en met wisselende inspiratiebronnen : kerstspelen en naturalistische familiedrama's liggen misschien voor het grijpen als voorbeelden, toch zijn ze niet bepalend voor het merendeel van de ingezonden werken. Daarin tref je aardig wat Artaud- en Genetecho's aan. Pinter voedt vele dialogen. Müller en Strauss zijn nooit veraf. Algemene conclusies zijn daar moeilijk uit te trekken. Het amateurtoneel is daarvoor zelf te veelvormig en verschillend. Zijn Pinter en Genet misschien veelgespeelde auteurs, naast komedieschrijvers als Ayckbourn ? Of wordt er veel gelezen in de amateursector op zoek naar lichtende voorbeelden ? Aan de literaire resonanties van de ingezonden stukken te oordelen, worden de groten uit de toneelliteratuur niet zoveel minder frequent gehanteerd in amateurtoneelmiddens als in het professionele theater. Vanuit dat standpunt bekeken is een scheiding tussen de twee groepen nonsens, en hoeven de criteria ter beoordeling van teksten die als spelmateriaal dienen, niet per se verschillend te zijn.

Wat heet speelbaar ?

Naast belezenheid valt ook de precisie op in de teksten, m.n. in de aanduiding van de regie. Het aandeel van de regietekst, zowel beschrijvend als interpreterend, is meestal zeer groot.